

ennek az országnak kollektív belső életét teszik s melyek kifelé nagyenergiájú társadalmi, politikai harcainkban nyilvánulnak meg? Hol van az irodalomban az ország lelkének az a nagy megértője, ki méltó kifejezést tudna adni küzdelmeink lelki „Überbaujának”? Szomorúan látjuk, hogy Ady Endre hangja halálúfényben van s hogy azok a kevesek, akik — csak találmokra említem őket — mint Révész Béla vagy Molnár Ferenc, a speciális magyar élet írói voltak, kik ennek az életnek nem külső színeit érezték meg, de érverésén tartották figyelő kezüket: nem jutnak szóhoz olyan helyeken, hol egy kormányozható izlésű és rendkívül exclusiv közönség stéréotyp tapsai közben ópiumálmokat s rococo-pásztorjátékokat, vasárnapi természetességet és dilettáns emberekkel érzést dalolnak irodalmi kávéházaink sápadt lángelméi...

Itt volnának még a fiatalok, kik gyönyörű tűzzel s erős elszánással indulnak utjukra, hogy friss vért hozzanak az irodalmi organizmus meszesedő ereibe. Ami magyar jövőt rejteget szomorú napjaink méhe, azt csak a fiatalok — a mindenkori fiatalok — válthatják valóra. Hiszen — ha jól emlékszem — éppen Ignotus — kinek nevét csak azért keresem ebbe a vitába, mert ő irodalmi életünk legexponáltabb alakja — mondotta azt, hogy harcolni csak a fiatalok tudnak s más helyen pedig, hogy az apák és fiak harcában mindig a fiaknak van igazuk.*) Pompás indulásokat látunk: emberek bukkanak fel, kik magukban hordják egy szerves fejlődés mindeneknél fontosabb lehetőségét s kiknek hittel, bizalommal megkezdett útja elé gátat épít az öregek klikkje. Pedig ezek az öregek nagyon-nagyon kiesőfélben vannak a magyar életből, az igazi magyar kultúrából s igazat kell adnunk Goga Oktaviának, ha szemét ezekre fordítván, a magyar kultúra gyengyökerűségéről beszél. S akik azt az irodalmat, ezt a kulturát megint hozzákapcsolhatják a magyar élethez, azokat nem kereshetjük másutt, mint azok között, kik ebből az életből sarjadtak, azok között, kik a m a i m a

*) Ignotushoz igaz szeretet és személyes nagybecsülés tűz, de aggályaimat a „Nyugat” irodalompolitikája iránt volt alkalmam előtte kifejtetni. cs. i.

gyar életlázás, célokat megvilágosító, univerzális levegőjében ébredtek írói tehetségük öntudatára.

*

Rosszakarátú ferdítés, sovinizta és művésziellen rövidlátás Goga Oktavián egész gondolatmenete. De ennek a hamis gondolatmenetnek kiinduló pontja keserű igazság, melyből — azt akartuk inkább sejtetni, mint megmagyarázni — helyes nyomon elindulva további szomorú igazságokhoz juthatunk. S ha kedves nekünk az a magyar kultúra, melynek kiépítésén majd egy évszázad óta több-kevesebb sikerrel dolgozunk: vigyázzunk jobban rája. Ime, már nemzetiségi intelligenciánk szemében is gyöngül az az erkölcsi alap. Kulturális fölényünk, melyre pozíciónk védelmében támaszkodunk: mi lesz, ha európai létünkért kell küzdenünk s ha majd akkor árván, gyökértelenül állunk a kultúra nagyhatalmak ütköző mezején? Erre kell felelnünk Goga Oktaviának s az egész világnak.

Mária, a szemed!

Írta: H. Halmgy István.

Pháráo-lányok szeme a szemed, tiltott rabszolga-szerelemben égő, alabástrom-arcod sápadt mezejére a sötét tüzét pazarul szóró ékkő.

A Sphinx rejtelmes szeme a szemed, megfejthetetlenség, az örök titok, mese-ház, melynek zárt kapuja visszaűz és melybe én be sohasem nyithatok.

Kincseket rejtő tenger a szemed, halkszavu vágyak kristály-szarkofágja, merev sötétség, melyen csak néha üt át a lelked egy-egy álom-villanása.

Ha vágyam vödrét elmerithetném mélyében s felhozhatnám a kincseket, mindent, mindenemet odaadnám érte. Csak egyszer nyilnék meg nékem a szemed!